
KORAK DO DOKOLICE

DINA PUHOVSKI

Ožujak, 2000. O nedavnim koncertima Ramba Amadeusa u Hrvatskoj možda ne bi trebalo pisati. Ne zato što koncerti to ne zaslužuju jer, riječ je, barem što se tiče zagrebačkih nastupa, o odličnim koncertima, već zato što su ipak neke druge stvari zasjenile koncerte te zato da se, nakon što je prvi jugoslavenski izvođač odradio gostovanje u Hrvatskoj, cijela priča pospremi u ladicu s natpisom *normalna stvar*. Zgodna je zanimljivost s koncerta kako toliki hrvatski građani pjevaju tekst *po šumama i gorama* na melodiju pjesme *House of the Rising Sun* ili kako ponavljaju *Amerika i Engleska bit će zemlja proleterska*, pogotovo zanimljiva za kakvog sociologa ili nekoga tko se bavi pitanjem recepcije na koncertima, iako su svakako zanimljivi i Rambovi reciklažni postupci s poznatim melodijama i tekstovima, kontrafakture i poigravanje aluzijama. Zanimljiva je možda i uključenost publike u zazivu *Čobane, vrati se/ovce tvoje/ne mogu bez tebe*, čiji bi se tekst također mogao zanimljivo protumačiti, dok je druga zanimljivost kako skupina iz publike, oduševljena basistom Mihajlom Krstićem, viče *Mihajlo, Mihajlo*, što će možda podsjetiti da se neki drugi ljudi, možda i njihovih godina, možda donedavno i oni sami, drugdje zgražavaju, ili su se zgražavali, nad time što se netko uopće zove Mihajlo – i još dolazi u Hrvatsku. Međutim, ove pojave imaju sve manje veze s hrvatskim i srpskim imenima ili partizanskim pjesmama ili čak ideologijama, već su bile dio koncerta, odličnog koncerta u kojem su izvođači iskoristili kolektivnu svijest publike, naveli ih da pjevaju s njim(a), oduševili ih, ukratko, postigli sve ono što čini ideal rock-koncerta i što odavno više ne zaslužuje naročito isticanje.

Međutim, *šuškanja* oko prvog jugoslavenskog muzičara koji je došao u Hrvatsku, rasprodane karte, i, konačno, policijski posjeti nakon koncerata nisu dopustili ovo promatrati kao običnu turneju, koja je primjereno, iako prerano, završena koncertom u zagrebačkom KSET-u. Praćen odlično uigranim bendom, Etno-mutantima, Rambo Amadeus je na ovih nekoliko koncerata u Hrvatskoj svoje *zafkancije* i reciklaže oživio pred publikom, a u KSET-ovu, manjem prostoru komunikacija publike i benda funkcionir-

rala je izvrsno. Samozvani Rambo je izrazio zadovoljstvo time što dio tekstova ne mora pjevati jer to čini publika, jedna je plavuša iz publike završila na pjevačevim ramenima, a zadovoljni bend nagradio je publiku izvikujući KSET, KSET. Gužva je bila dovoljna za vruću rock (funk?) atmosferu, ali ne prevelika. S druge strane, na velikom, prvom koncertu u Tvornici našlo se zacijelo i ljudi koji su došli isključivo zbog šminke, koristeći pojavu da je vrlo popularno voljeti glazbu *odande* čak i ako je prije niste slušali. Usput rečeno, trajna je pojava u nas, što je bilo vidljivo i po glazbi puštanoj prije i poslije koncerata u Zagrebu, da se glazba iz Srbije/Jugoslavije, kao i ona iz bivše Jugoslavije, tretira kao *žanr*; zbog slabije dostupnosti i političkih pritisaka dogodio se obrat pa su ljudi, pritiscima usprkos, počeli slušati, recimo, srpsku glazbu, u *paketu*, pa makar i muzički različitu. Takvih je ipak sve manje, a kad analiza krvnih zrnaca potpuno izađe iz mode, i na tu će se muziku gledati samo kao na – muziku. Publike koja u Tvornicu nije došla iz muzičkih afiniteta nije ipak bilo toliko da bi se time pokvarila atmosfera koncerta, nešto napetija od već opisane u KSET-u. Scenski nastup, *ludiranje* gosta Dina Dvornika i još reciklaža poznatih melodija od Albinonija do *Galeba* oduševili su masu koja je doslovce preplavila Tvornicu.

Konačnu riječ imala je ipak policija. Prativši turneju po Hrvatskoj, inspekcija je svaki put (!) zaključila da glazbenici nemaju radnu dozvolu. To pak otvara niz problema – ako su ih trebali imati, čiji je propust što ih nemaju, te zašto nije dovoljna preporuka Ministarstva kulture Ministarstvu rada i socijalne skrbi, ako su vize tražene i dobivene – za održavanje koncerta, a ne za nešto drugo. Uslijedile su i usporedbe s dolascima jugoslavenskih nogometaša u Hrvatsku, koji su sigurno imali manje problema s posjetom, kao i spekulacije o tome tko je inspekciju poslao. Ne-muzičke okolnosti iz odličnog su koncertnog događaja napravile hibrid, u kojem nema mjesta za obično bavljenje koncertom, dok, opet, ne bi trebalo dopustiti društveno-političkim okolnostima da u priči zauzmu previše mjesta. Jednog dana Rambo Amadeus dolaziti će stalno, pratit će ga vjerna šaćica obožavatelja i uživati će se u dosadi čestih njegovih turneja. Neki njegov album bit će nominiran za Porina, kao najbolji inozemni album, a samo pokojem preostalom tvrdokorcu nedostajat će što ipak ne može više glasno psovati svakog Srbina (ili Makedonca, ili Nigerijca, ili Eskima) za kojeg čuje. No, sve dok među predstavnicima glazbenih krugova u Hrvatskoj postoji sumnja da je upravo drugi dio predstavnika tih istih krugova, organiziran u Hrvatskoj glazbenoj uniji (inače jednom od suorganizatora Porina), poslao inspekciju, sve dok je takvo što moguće i, dapače, vjerojatno – do tada od dokolice ništa.

230

Ožujak, 2001. Godinu dana nakon što je Rambo Amadeus probio led, kao prvi glazbenik *odonuda* koji je nastupio u Hrvatskoj, mračnim prognozama usprkos, stvari su se promijenile. U međuvremenu nastupili su još mnogi glazbenici iz Jugoslavije, a i Rambo se ovih dana vraća u Zagreb, bez velike pompe. Možda će u Hrvatskoj uskoro nastupi glazbenika, bilo iz koje zemlje, biti – najdosadnija stvar na svijetu ili će možda publika jednom moći živjeti toliko dobro, sigurno i mirno (gotovo dosadno) da će im provokacije takvog umjetnika biti vrhuncem napetosti u životu. *Se non è vero, č ben trovato...*